

Iedereen doet mee !

d.d. 29 augustus 2022

Versie 1

Leeswijzer:

Voor u ligt de bestuurlijke samenvatting van het integraal beleidskader 2023-2026 “Iedereen doet mee”. In deze samenvatting nemen we u mee op de hoofdstructuur van het beleidskader, de strategische koers en de inhoudelijke uitwerking van de hoofopgaven. In een bijgevoegde prioriteitenoverzicht is uitgewerkt op welke wijze binnen de hoofopgaven gewerkt wordt aan de prioriteiten van de BUCH colleges. Dit overzicht is tevens leidraad voor de gebiedsplannen waarin de prioriteiten van de colleges worden gekoppeld aan de opgave op gebied.

Strategische koers:

De opgave binnen het sociaal domein is groot, de kosten zijn hoog en de middelen zijn schaars. Het kunnen garanderen van de kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoner en klanttevredenheid hierover is belangrijk, dit alles is aanleiding om langs een strategische koers verder te bouwen aan een solide sociaal domein.

We werken aan een nieuw wenkend perspectief.

In de kern gaat er het om dat als we inwoners eerder ondersteunen in het behouden van hun eigen regie en problemen zo klein mogelijk houden dit zelfredzaamheid bevordert, persoonlijk leed voorkomt, escalatie tegengaat en zorgkosten drukt.

We werken aan dit wenkend perspectief langs vier pijlers:

- 1) De vraag en de specifieke situatie van de inwoner staat centraal. Waarbij we werken vanuit de **leefwereld** van de inwoner.
- 2) We organiseren het **eenvoudig**, begrijpelijk, laagdrempelig, zichtbaar en nabij.
- 3) We zetten in op **preventie**, hoe eerder we Inwoners kunnen helpen hoe beter.
- 4) We maken duidelijke **keuzes**, onder andere in de opgave om de juiste zorg op de juiste plaats te leveren.

Met de inhoudelijke focus op inclusie en positieve gezondheid wordt uitvoering gegeven aan deze vier pijlers.

Kernboodschap:

Het wenkend perspectief en de vier pijlers wordt de komende jaren voor alle vier de BUCH gemeenten uitgedragen in één gezamenlijke kernboodschap. De kernboodschap luidt als volgt:

“Iedereen in onze gemeente hoort erbij! Daarom is het belangrijk dat je mee kunt doen in je eigen omgeving, dat je iets kunt doen voor een ander en dat je hulp en ondersteuning krijgt als dat nodig is. Meestal kun je dat zelf of met hulp van vrienden, familie of vrijwilligers. Als dat niet (meer) lukt, dan is de Gemeente er voor u om met u mee te denken of u de weg te wijzen”.

Twee hoofopgaven:

In het werken aan het wenkend perspectief zijn voor de komende jaren de volgende twee hoofopgaven te onderscheiden:

1. Een stevige sociale basis
2. De juiste hulp en passende ondersteuning

1. Een stevige sociale basis

We verstevigen de sociale basis door de **herkenbaarheid** te vergroten zodat meer inwoners met een hulp en/of zorgvraag de weg naar de activiteiten en ondersteuning in hun nabije omgeving vinden hetzij zelf, hetzij doordat zij doorverwezen zijn door bv. De huisarts, het sociaal team of andere (zorg) professionals.

Ook verstevigen we de sociale basis door regie te voeren op het **aanbod**. Daarbij zorgen we voor voldoende activiteiten en ondersteuning die bijdragen aan de prioriteiten van de colleges en passen bij de opgave en problematiek specifiek voor het dorp of gebied. Daarbij is speciale aandacht voor activiteiten en ondersteuning binnen de sociale basis die vervangend of aanvullend zijn op geïndiceerde zorg en maatwerkvoorzieningen.

In de sociale basis komen de vier pijlers op de volgende manier samen:

- sluit aan bij de **leefwereld** van de inwoner doordat activiteiten en ondersteuning in samenhang en nabij georganiseerd. Daarbij is er ook aandacht voor inwoners die actief bijdragen aan de sociale basis, denk aan vrijwilligers, mantelzorgers.
- heeft een **preventieve** werking, gericht op positieve gezondheid en welbevinden. Ze zijn activiteiten laagdrempelig, vaak in groepsverband en helpend zijn in het voorkomen van zwaardere problemen
- We organiseren het **eenvoudig**, activiteiten vaak vrij toegankelijk, inclusief en nabij en dus makkelijk te bereiken.
- We maken duidelijke **keuzes** in de activiteiten en ondersteuning op basis van de speerpunten van de colleges (eenzaamheid, sport & Bewegen etc) en de opgave in het dorp of gebied.

Binnen de sociale basis zijn drie bouwstenen te onderscheiden die alle drie een ander samenspel van de gemeente vragen met inwoners, vrijwilligers en partners als het gaat om het vergroten van de herkenbaarheid en het voeren van de regie op het aanbod.

De drie bouwstenen zijn waarbij we de komende vier jaar op hoofdlijnen inzetten op :

1) Verbonden en betrokkenheid

- Het stimuleren van inwoners en ondernemers om maatschappelijke initiatieven te ontplooiën.
- Het ontwikkelen van partnerschap. Vaak zijn er verschillende partners (professioneel en niet professioneel) actief in het dorp. Samen met hen wordt er gewerkt aan de opgave in de gebieden.
- Het stimuleren van ontmoeten en netwerken. Ontmoeting in de wijk wordt gestimuleerd, mede om eenzaamheid te voorkomen. Dat hoeft niet alleen plaats te vinden in de zaaltjes in de buurthuizen, maar kan ook plaatsvinden in een speeltuin, sportveld, op een bankje of digitaal.

2) Samenredzaamheid

- Het vroegtijdig signaleren van problemen.
- Het faciliteren van omzien naar elkaar (vrijwillige inzet). Door om te zien naar elkaar en dit te faciliteren (door ontmoetingen in de wijk bijvoorbeeld) worden de sociale contacten in de buurten en dorpen bevorderd.

- Het ondersteunen van mantelzorgers om in balans te komen. Vaak zijn mantelzorgers overbelast, door om te zien naar elkaar en te helpen, wordt de belasting minder. Voorbeelden zijn maaltijdinitiatieven in de buurt om voor mantelzorgers te koken of op een andere manier hulp te bieden.

3) Zelfredzaamheid en ontplooiing.

- Het zorgen dat kinderen veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien. Er wordt ingezet op talentontwikkeling, positieve gezondheid en veiligheid zodat de kinderen zoveel mogelijk thuis veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien
- Het stimuleren van gezonde leefstijl en welbevinden. Het bevorderen van een gezonde leefstijl is niet alleen sporten en bewegen, een gezonde voeding draagt hier tevens aan bij. Verder is de inrichting van de openbare ruimte belangrijk. De omgevingsvisie biedt hiervoor handvaten. Komende jaren hebben we extra aandacht voor mentale gezondheidsproblemen, met name van jongeren. Daar zien we ten gevolge van Corona crisis een toename van mentale problemen en toename van middelen gebruik
- Het vergroten van de veerkracht en bieden praktische hulp en steun. De veerkracht in buurten en dorpen vergroten we door het bevorderen van het sociaal functioneren en inwoners hierbij helpen vertrouwen te krijgen om zichzelf en elkaar te helpen. Voorbeelden zijn maaltijden voor elkaar koken, helpen in de tuin, klusdiensten, boodschappendiensten etc.

2. De juiste hulp en passende ondersteuning

Bij het kunnen leveren van de juiste hulp en passende ondersteuning is de uitdaging om kwalitatief goede hulp en ondersteuning te leveren voor een steeds grotere groep inwoners.

Daarbij vraagt **betaalbaarheid** om keuzes en focus.

In het leveren van de juiste hulp en passende ondersteuning zetten we in op het versterken van de **samenwerking** en partnerschap met de zorgaanbieders, huisartsen, scholen, woningcorporaties en de partners binnen het ruimtelijk domein en die van Openbare Orde en Veiligheid. Kern van de opgave is ook hier om problemen zo klein mogelijk te houden en de beweging naar preventie samen te maken, ieder vanuit zijn of haar opdracht en verantwoordelijkheid.

De vier pijlers zijn op de volgende manier helpend in deze opgave:

- We gaan uit van de **leefwereld van de inwoner**, de vraag en de specifieke situatie van de inwoner staat centraal. We luisteren, vragen door, zijn toegankelijk en nabij. hierbij staat het integraal (samen)werken en het versterken van de eigen regie van de inwoner voorop.
- We sturen op **preventie**, door de samenwerking van partners met de sociale basis te stimuleren en faciliteren.
- We organiseren het **eenvoudig**, het sociaal team werkt integraal samen met andere professionals, waardoor complexe vragen snel en adequaat worden opgelost. Er is ruimte om te innoveren, experimenteren in de samenwerking met partners. Dat vraagt een kwaliteitsslag in het opdrachtgeverschap en het werken vanuit vertrouwen met onze partners.
- We maken duidelijke **keuzes**, daarbij gaat het om de juiste ondersteuning op de juiste plaats. We gaan op een slimme manier om met de schaarse middelen die we hebben. Passend bij de vraag en problematiek zetten we expertise, middelen en netwerk in. Dit om ervoor te zorgen dat hulp terecht komt bij de inwoners die dit het meest nodig hebben. We zoeken altijd naar de best passende oplossing en zijn daarin kostenbewust.

Binnen deze opgave zijn twee bouwstenen te onderscheiden:

1. Jeugd

2. Volwassenen

1. Jeugd

Op hoofdlijnen zetten we de komende vier jaar in op de volgende beweging:

- Het is normaal dat gezinnen vragen hebben over het opgroeien en opvoeden. We zetten via een laagdrempelig preventief aanbod in om vragen rondom opvoeden en opgroeien van een passend antwoord te voorzien voordat deze vragen problemen worden. Ouders betrekken we hierbij en hebben hierbij een primaire verantwoordelijkheid.
- In onze gesprekken met ouders en jeugdigen wijzen we op de mogelijkheden binnen de sociale basis via de preventieconsulenten en de preventiekaart; de focus ligt op het herstel van het normale leven.
- We stimuleren initiatieven waarin ouders en opvoeders elkaar ondersteuning bieden zoals Buurtgezinnen en HomeStart.
- De basis van effectieve ondersteuning ligt in de dagelijkse omgeving van een jeugdige en het gezin: het sociale netwerk, de wijk en het (passend) onderwijs. We investeren in de aanwezigheid van jeugdconsulenten op scholen en bij de huisarts vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid en financiering met zorgverzekeraars en samenwerkingsverbanden in het onderwijs.
- Bij de toekenning van begeleiding en ondersteuning bepalen we met het gezin wat er echt nodig is en monitoren we de resultaten van de ingezette hulp; samen met het gezin bepalen we of en met welk doel een eventuele verlenging van de ondersteuning noodzakelijk is.
- We bieden ondersteuning nabij en zo thuis als mogelijk en sturen op een verschuiving van residentiële ondersteuning naar ambulante: in lijn met de reeds ingezette ontwikkeling is er een verdere afbouw van de gesloten jeugdzorg en op termijn geen plaatsing van jeugdigen in een gesloten instelling: daarvoor ontwikkelen we tijdelijke, kleinschalige voorzieningen.
- Veel jeugdproblematiek vindt zijn oorsprong in de problemen van volwassenen: schulden, huisvesting, psychische gezondheid etc. hebben hun weerslag op de veerkracht van het gezin. Specifieke acties zetten we in op het voorkomen van kindermishandeling, gevolgen van echtscheiding en verslaving en mentale problemen van ouders.
- We investeren in gelijke kansen voor kinderen, onder andere binnen onderwijs, als in onderwijsachterstandenbeleid en/of deelname mogelijk maken aan sportclubs/verenigingen etc voor minima.

2. Volwassenen

Op hoofdlijnen zetten we de komende vier jaar in op de volgende beweging:

- We zetten in op vroegsignalering van schuldenproblematiek en de integrale aanpak daarvan, waarbij het doel is om armoede te voorkomen. De benadering via positieve gezondheid zal bijdragen in het voorkomen van sneeuwbal effecten als sociale- en gezondheidsproblematiek.
- Het ontwikkelen van activiteiten en ondersteuning en stimuleren van initiatieven in de sociale basis die beter passend zijn bij de hulpvraag dan bepaalde geïndiceerde maatwerkvoorzieningen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan vormen van vervoer, dagbesteding en individuele begeleiding die uitgevoerd kan worden binnen het activiteiten aanbod van de sociale basis.

- Investeren in Welzijn op Recept om het doorverwijzen vanuit de eerstelijns zorg naar de sociale basis te faciliteren. Hierbij wordt een zgn. Preventiekaart ontwikkeld, met een overzicht van het actuele aanbod in de sociale basis als handvat voor zowel bijvoorbeeld huisartsen als het sociaal team.
- Afspraken maken met de zorgpartners over het ter beschikking stellen van specialistische expertise over aantal specifieke doelgroepen (denk aan LVB en Ggz) naar de wijk/sociale basis om meedoen van deze groepen binnen de sociale basis te stimuleren.
- Slimmer omgaan met het verstrekken van hulpmiddelen. Denk daarbij aan het samen delen van vervoershulpmiddelen of de inzet van meer hergebruik.
- Inzetten op voorlichting op gezond en vitaal oud wonen waarbij gesprekken over passend wonen belangrijk aandachtspunt zijn. Ook de mogelijkheden van domotica beter benutten.
- Versterken van de samenwerking met de Veiligheidsdriehoek in het kader van de extramuralisering van de GGZ zorg en de uitdagingen die beschermd wonen met zich meebrengen in kader van openbare orde en veiligheid.
- Versterken van de samenwerking met zorgverzekeraar en zorgkantoor om (preventieve) projecten met domeinoverstijgende kosten en opbrengsten in gezamenlijkheid en evenredigheid aan te gaan.
- We investeren in digitalisering van volwassenen en ouderen (ont-digibetisering) zodat zij beter de weg weten te vinden naar de juiste voorziening en ondersteunend is in zelfredzaamheid
- Middels de ontwikkeling van een woonzorg visie de woonbehoeften van de doelgroepen van het sociaal domein inzichtelijk maken en een aanpak voorstellen om deze zo goed mogelijk in te vullen.
- Sociale benadering van dementie

Sturing op het sociaal domein:

Zicht & grip

Zoals gezegd is de opgave groot, zijn de kosten hoog en de middelen schaars. Het maken van bestuurlijke keuzes en het kunnen sturen op inhoud en geld is een belangrijke randvoorwaarde in het behalen van doelen en resultaten en het werken aan het wenkend perspectief. Wanneer doen we het goed, wanneer zijn we tevreden, wanneer sturen we bij?

Om meer zicht en grip te krijgen op het sociaal domein liggen er de volgende opgaven:

- a. Gebiedsgerichte uitvoering: gebiedsplannen
- b. Het ombouwen van de huidige beheersmaatregelen naar bestuurlijke KPI's
- c. Het met focus en middelen investeren in een stevige sociale basis
- d. Versterken van het datagedreven werken: doorontwikkelen Dashboards Wmo en Jeugd
- e. Het opbouwen van businesscases op de beweging van effectiviteit preventief werken.
- f. Een professionaliseringslag op het opdrachtgeverschap in inkoop en subsidierelaties.